

TLM_Lausunto_SIMO_Puistola-Saarenpää_valokuituhanke_08052026**Päätöksentekijä** Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta**Valmistelija** rakenustutkija Ylimartimo Teija**SIMO, PUISTOLA-SAARENPÄÄ, VALOKUITUHANKE, DESPRO ENGINEERING OY**

Despro Engineering Oy on pyytänyt lausuntoa Tornionlaakson museolta koskien valokuituverkon asennusta Simossa, Simojokivarressa, ulottuen etelästä, Merikosken alueelta pohjoiseen Patokoskelle saakka. Liitteenä on toimitettu ainoastaan päiväämätön kuituverkon yleiskartta, mutta ei minkäänlaista selostusta. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntija- ja viranomaistehtävistä.

Lausuntopyynnön ja liitekarttojen mukaan valokuitukaapeli on tarkoitus asentaa tiealueelle. Lausuntopyynnön mukaan valokuitukaivannon syvyys on 70 cm ja leveys 40 cm. Teiden alituksen tapa ei ole tiedossa. Suunnitelmakartoissa on esitetty, kummalle puolelle tietä kaapeli sijoittuu, mutta lausuntopyynnöstä ei ilmene onko kaapeli tarkoitus sijoittaa tien sisä- vai ulkoluiskaan. Lausuntopyynnön mukaan alueelle tulee lisäksi yksi jakokaappi (maan päälle), jonka koko tai sijainti ei ole tiedossa.

Rakennettu kulttuuriympäristö, maisema ja suojelutilanne

Suunnittelualueen pohjoisosa sijaitsee **Simojokivarren kulttuurimaisema** -nimisessä maakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä ja rajautuu lounaisnurkalta Simon rannikon kulttuurimaisemien valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen (VAMA2021). Suunnittelualue sijoittuu pääosin Simojoen yleiskaavan (2022) alueelle ja osittain vanhemman Simojoen yleiskaavan (2000) alueelle. Ouluntien ja Huoltotien välinen alue on asemakaavoitettu (1978 ja 1981). Simojokivarren kulttuurimaisema-alue on osoitettu *Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi* Länsi-Lapin maakuntakaavassa (ma 8140).

Simojoen yleiskaavassa alue on osoitettu *Maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi* merkinnällä *Is*, jonka kaavamääräyksen mukaan *Alueella on rakennusperinteen kannalta arvokkaita tai muita kulttuurihistoriallisia tai historiallisia arvoja. Alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Alueella tehtävä uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa olemassa olevaan kyläkuvaan ja rakennusperinteeseen. Museoviranomaiselle tulee varata mahdollisuus antaa lausunto ennen rakennuksia tai niiden ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä.*

Suunnittelualueella ei ole yleiskaavassa tai asemakaavassa osoitettu yksittäisiä kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita. Alueelta on inventoitu muutamia pihapiirejä, mutta suunnitellulla valokuitukaivannolla ei näyttäisi olevan

Tornionlaakson museon johtaja08.05.2026§ 59/2026

vaikutusta niihin. Suunnittelualueen tieympäristö ja kylärakenne eivät myöskään ole luonteeltaan ja mittakaavaltaan sellaisia, että valokuitukaivannolla olisi vaikutusta alueen maakunnallisiin arvoihin.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Valokuidun reitille tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu tunnettuja muinaismuistolain (295/63) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita.

Valokuitukaivanto kulkee kuitenkin Simojoen rannalla arkeologisesti potentiaalisella alueella, jolla on pitkä historia. Vaikka valokuitukaivanto kulkee olemassa olevan tien alla, vanhan tien perustukset eivät välttämättä läheskään kaikkialla yllä 70 senttimetrin syvyyteen. Tämän vuoksi mahdollisuus törmätä ennalta tuntemattomiin muinaisjäännöksiin on olemassa.

Tornionlaakson museo haluaakin muistuttaa, että muinaismuistolain 14 §:n ja 16 §:n mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suorittaessa tavataan kiinteä muinaisjäänös, jota ei ole aikaisemmin tunnettu tai muinaisesineeksi epäilty esine tai sellaisen katkelma, on työ kohteen luona keskeytettävä välittömästi ja löydöstä on viipymättä tehtävä ilmoitus joko Museovirastolle tai alueellisen vastuumuseon (Tornionlaakson museo) arkeologille. Tämä, sekä Tornionlaakson museon arkeologin yhteystiedot tulee saattaa tietoon myös kaivantoa tekeville työntekijöille.

Muita huomioita valokuituhankkeesta

Lausuntopyyntö on hyvin pelkistetty, mutta siinä oli tuotu esiin, että alueelle tulee yksi jakokaappi. Jakokaappien tarkemmassa sijoittelussa ne tulisi pyrkiä sijoittamaan esimerkiksi paikkoihin, jossa on jo muita rakennelmia kuten postilaatikkotelineitä, liikennemerkkejä ja valopylväitä, jolloin rakennelmat eivät levittäydy avoimelle pelto/niittyalueelle. Jakokaappeja ei tulisi sijoittaa rakennusten seinustoille, kivijalkojen viereen tai kiinni rakennuksiin. Jakokaappien värityksen olisi syytä olla sama, kuin alueella jo olevien sähköverkon jakokaappien, jotta välttytään jälleen uuden erilaisen elementin tuomisesta kylämaisemaan.

Lausuntopyynnöstä ei ilmene valokuitukaapelin tien alittamisen tapa, minkä vuoksi museon on hankala arvioida sen vaikutusta kulttuuriperintöön. Vastaisuudessa lausuntopyyntöihin tulee liittää työkartan lisäksi selostus, jossa valokuitukaivannon tekotapa, leveys, syvyys, sekä tien alittamisen tapa käyvät selkeästi ilmi. Samoin selostukseen on kirjattava selkeästi, liittyykö kaapeliin muita, mahdollisesti maanpäällisiä rakenteita ja jos, niin minkä kokoisia ja näköisiä ja miten ne sijoittuvat suhteessa kaivantoon. Näin vältetään epäselvyyksistä mahdollisesti aiheutuva jatkoselvitysten sekä uusien lausuntojen tarve.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut arkeologisen kulttuuriperinnön osalta arkeologi Hanna Puolakka (0404820773, hanna.puolakka@tornio.fi).

Tornionlaakson museon johtaja

08.05.2026

§ 59/2026

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Jakelu

Despro Engineerin Oy, Miika Niemi
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto
Simon kunta